

Z činnosti hudebních knihoven - IAML

VEŘEJNÉ HUDEBNÍ KNIHOVNY V HRADCI KRÁLOVÉ JIŽ POTŘETÍ

Ve dnech 18. až 20. září 2000 se v Okresní knihovně v Hradci Králové konal třetí seminář (vždy jako bienále), věnovaný problematice veřejných hudebních knihoven a tentokrát aktualizovaný tématem „Vzdělávání hudebních knihovníků a informační služby“. Na uspořádání semináře se podílela řada institucí: Národní knihovna ČR, Okresní knihovna Hradec Králové, Regionální výbor SKIP východní Čechy, Česká národní skupina IAML za finanční podpory ministerstva kultury ČR, Open Society Found a Goethe Institutu Praha.

Akce se navíc vyznačovala mezinárodní účastí. Byli tu hosté ze SRN, Polska a Slovenska: prof. Wolfgang Krueger z Hochschule für Bibliotheks- und Informationswesen Stuttgart, Jolanta Słowik z Wojvodské městské knihovny T. Mikulskiego ve Vratislavi a Margita Jablonovská ze Státní vědecké knihovny v Banské Bystrici; patřila k nim i Gerlinde Buck, vedoucí knihovny Goethe Institutu v Praze.

Odpoledne prvního dne bylo věnováno zásadnímu příspěvku W. Kruegera „Vzdělávání v oboru hudebního knihovnictví v Německu“. Obsáhlý referát podnítl bohatou diskusi a vlastně předznamenal hlavní téma třídního semináře obecně, totiž různé aspekty vzdělávání hudebních knihovníků.

V podrobné a bohatě dokumentované přednášce prof. Kruegera zaujala především prezentace formy vhodné koncipovaného a funkčně distančního systému studia. Studium probíhá formou komunikace přes internet, je vybrán přiměřený počet studentů, kteří se po absolutoriu uplatní na trhu práce v SRN. Podmínkou je hudební vzdělání a samozřejmě vykonání příslušné přijímací zkoušky. Mohou zde studovat i zahraniční zájemci, pokud mají dostatečné finanční prostředky na nákup tištěných materiálů, pobyt a disponují znalostí německého jazyka. Jedinou nevýhodou je absence osobních kontaktů mezi vyučujícím a žákem. Frekventanti studia se nejen učí, ale aktivně se účastní tvorby home-page, místopisu města a vůbec invenčně pomáhají budovat prestiž a image školy. Tento systém studia u nás zatím není realizován, a tak se dotýcnou přednáškou otevírá prostor k dalšímu zamyšlení, zejména pro ty, kteří nějak mohou ovlivnit koncepci příštího oficiálního vzdělávání hudebních knihovníků v ČR. Je

třeba zdůraznit, že Goethe Institut poskytl techniku, s jejíž pomocí bylo možno sledovat přednášku na promítacích plátnech spolu se snímáním diapositivů přes počítač, dále perfektní simultánní překlad textu do češtiny včetně vstupů přednášejícího ad hoc. Celý text přednášky v německém i českém jazyce je k dispozici na adrese: <http://www.goethe.de/ms/pr/kruegercz.htm>.

Rozsáhlá večerní diskuse na dané téma přinesla zásluhou prof. Kruegera doplňující informace o studiu ve Stuttgartu (včetně ukázek učebních textů) a dále o IAML (Mezinárodním sdružení hudebních knihoven) a jeho nedávné mezinárodní výroční konferenci v Edinburgu, jíž se tentokrát nikdo z ČR neúčastnil. Další skupina zájemců absolvovala důkladnou, zejména na dotazy a odpovědi bohatou exkurzi v hudebním oddělení OK Hradec Králové.

Na počátku druhého, vlastního jednacího dne semináře proběhlo oficiální zahájení, jehož se zhostil ředitel OK Hradec Králové Jan Pěta spolu se Zlatou Houškovou z Národní knihovny ČR. Celodenní program byl rozdělen do třech bloků: představení zahraničních hostů, vystoupení předem oslovených a potvrzených referujících účastníků, diskusní výměna názorů.

Obě kolegyně ze zahraničí představily svá pracoviště se zřetelem k širšímu kontextu. Mj. se ukázalo, že jak v Polsku, tak na Slovensku (počítaje v to i ČR) jsou obdobné problémy: nedostatek financí, nesnáze plynoucí z územního členění, nedostatek pravomocí, absence knihovnického zákona ad.

V bloku věnovaném zejména informacím z jednotlivých pracovišť postupně zazněly příspěvky Zuzany Petráškové (Národní knihovna ČR), Ivy Horové (Ústřední knihovna AMU Praha), Jany Navrátilové (Městská knihovna Praha), Miroslavy Horejskové (Mahenova knihovna Brno) a Richarda Mahela (Knihovna Kroměřížska). Zásadní tematicko-problémový ráz měly referáty Šimony Šimonové a Libuše Hrdé (obě z OK Hradec Králové). Jejich texty jsou samostatně publikovány, a to v tomto čísle Národní knihovny (Š. Šimonová) a ve Čtenáři č.11/2000 (L. Hrdá). Památku a odkaz významného českého hudebního knihovníka Milana Vokroje (do roku 1985 vedoucího hudebního oddělení OK Písek) připomenul Julius Hůlek (Národní knihovna ČR).

Pokud jde o shrnutí přednesených i spontánně diskutovaných témat a myšlenek, je třeba konstatovat, že všichni referující představili svá pracoviště, vyzvedli pozitiva, úspěchy a poukázali na problémy nejen finanční, ale i rázu

technického. Dotkli se problematiky nového autorského zákona (byl pojednán též v programu třetího dne). Byla vyzvednuta nutnost spolupráce mezi knihovnami a výměna informací. Vysoce hodnocen byl počín pracovníků OK Hradec Králové: sestavení adresáře hudebních knihoven, jenž byl na místě aktualizován, doplněn o webovské adresy a nové kontakty. Všichni se samozřejmě shodli na nutnosti vzdělávání hudebních knihovníků nejen po stránce odborné, hudební, ale i knihovnické. Ideální řešení muzikolog-knihovník (a naopak) by zejména do budoucna nemělo být výjimkou. Samozřejmostí by měla být znalost alespoň jednoho světového jazyka, mj. i pro práci se zahraničními databázemi.

Hudební oddělení NK ČR a Městské knihovny v Praze jsou ostatními hudebními knihovnami velmi často oslovovány formou žádank MVS, jakož i osobní korespondencí. Přímo z pléna vzešel podnět ke zmírnění striktního zákazu půjčování dokumentů mimo knihovnu hudební fakulty AMU Praha. Brněnští knihovníci přišli s pozváním na korporativní návštěvu brněnských hudebních knihoven v roce 2001 a podali informace o tamním několikadílném semináři o soudobé české a světové hudbě a hudbě scénické. Knihovna Kroměřížska zase chystá vydání svých přednášek k dějinám hudby.

Večerní program druhého dne semináře zahájila instruktivní přednáška Lukáše Hurníka (Český rozhlas 3, stanice Vltava) o různých možnostech a metodách počítačové hudební kompozice. Následovalo milé a tematicky vhodně zvolené vystoupení královéhradeckého amatérského divadla Jesličky s improvizovanou komorní inscenací hry R. Nenaďala „Hodinka pravdy v ústavu okcidentálních literatur“. Příjemnou atmosféru k pokračující výměně názorů a bližšímu seznámení účastníků poskytlo na závěr občerstvení, obětavě připravené hostitelskou institucí.

Do závěrečného, třetího dne semináře, de facto daného veřejným výročním plenárním zasedáním České národní skupiny IAML, se adekvátně promítla dvě stěžejní témata: 1) rostoucí důležitost průběžného vzdělávání hudebních knihovníků, 2) legislativní, zejména autorsko-právní problematika hudebního knihovnictví. (V rámci druhého tématu se diskutovalo zvláště o kontroverzním paragrafu 30, odstavec 3 autorského zákona s platností od 1. prosince 2000.)

Na plenárním zasedání byla opětovně připomenuta problematika jednotlivých odborných komisí ČNS IAML, reprezentujících hlavní profesní oblasti našeho hudebního knihovnictví.

J. Hůlek ještě podal zprávu o dosavadním vývoji a potřebách odborné rubriky knihovnické revue Národní knihovna „Z činnosti hudebních knihoven - IAML“ a přítomné zástupce hudebních knihoven vyzval k větší iniciativě a aktivitě při poskytování příspěvků do této rubriky.

Jednání semináře a plenárního zasedání posléze vyústily do následujících závěrečných doporučení:

1. Usilovat o zajištění odborného vzdělávání pracovníků hudebních knihoven formou vyššího odborného studia (jako východisko použít zkušeností z praxe ústřed-

ních hudebně knihovnických i hudebních pracovišť, např. ústavů a kateder).

2. Iniciovat jednání o praktických aplikacích autorského zákona.
3. Vypracovat závazné standardy pro zpracování hudebnin a audiovizuálních dokumentů (sledovat použitelnost pro širší veřejnost).
4. Semináře veřejných knihoven ČR nadále pořádat ve dvouletých intervalech v Hradci Králové a spojovat je s veřejnými plenárními zasedáními ČNS IAML.

Zcela na závěr je třeba i letos poděkovat především hostitelské instituci, a to jak za poskytnutí zázemí, tak za odbornou iniciativu a organizační zajištění pracovní i kulturní části hudebně knihovnického semináře 2000.

Helena Potůčková, OK Hradec Králové
Julius Hůlek, NK ČR